PSALMUS XV

Ps. 15,1 T <I> Tituli inscriptio, psalmus ipsi David.

Ps. 15,2 T <II> Conserva me, domine, quoniam in te speravi; <III> dixi domino: deus meus es tu, <IV> quoniam bonorum meorum non eges:

Ps. 15,3 T <V> Sanctis qui in terra sunt eius <VI> mirificavit omnes voluntates meas in illis.

Ps. 15,4 T <VII> Multiplicatae sunt infirmitates eorum, <VIII> postea acceleraverunt. <IX> Non congregabo conventicula eorum de sanguinibus <X> nec memor ero nominum illorum per labia mea.

Ps. 15,5 T <XI> Dominus pars hereditatis meae et calicis mei. <XII> Tu es qui restitues mihi hereditatem meam.

15,1 T,1 Tituli] titulo 79*ac.* | Tituli…David *om.* **A** *Y* | inscriptio] inscriptionum F Na$_1$ | psalmus *om.* η (-*Y*; ac. S) P$_{11}$ Ar$_2$ N Sh$_1$ w cc LXX Vulg. | ipsi *om. Mc$_3$ Ar$_2$* | David *lnp. w* **15,2 T,1** Conserva…3 meorum *lnp. K* | speravi in te *tr.* δ (G) w **2** deus] κύ̣ριος LXX; θεώ̣ς LXX(S) | bonorum meorum *lnp. w* **3** eges] *Vulg.* ; indiges β γ η **15,3 T,1** Sanctis…eius *om. Mc$_3$* | qui] quia Na$_1$ | in…sunt] sunt in terra *tr. R F$_5$ N Zh$_1$ w cc Vulg.* | eius] sunt Zh$_1$ | mirificavi Mc$_3$ Mc$_2$ Rm$_3$; mirificabit L, 88*pc.* | mirificavit…illis *tr.* 167 *post* eius (90, 8) **2** meas] *Vulg. (cf. ep. 149, 8; p. 355, 16)*; LXX: αυτοὶ ; meis 88*ac.* | illis] eis P$_{11}$ R F$_5$ Sh$_1$ w *Y* **15,4 T,1** Multiplicatae] multae P$_{11}$ infirmitatis Lx$_2$ (*ac.*) **2** acceleraverunt] hae (haec *ac.*) infirmitates errores sunt quas (quos ac.) per evangelicam doctrinam multas (multos ac.) in se esse cernentes accleraverunt (-er-1*sl.*) salutem expetere a Christo add. w congregabo] con- sl. Mc$_3$ | deventicula L | eorum *sl. G* **3** sanguinibus] sanguibus Lx$_2$; *ras. 2-3 litt. S* | nec…mea *tr.* 167 *post* sanguinibus | memor ero] meminero L | memor…per *lnp. K* | ero] *ir. Zh$_1$;* eorum Sh$_1$ | nomina ε (-N P$_8$ w) | illorum] eorum P$_{11}$ Mc$_3$ Ar$_2$ G w **15,5 T,1** meae…mei *lnp. K* | et… mei *om. L* **2** Tu…meam *tr. 167 post* mei; *lnp. K* | restitues] restituis w (*ac.*)*;* restituisti *e$_1$ Mc$_3$ Mc$_2$ Lx$_2$* | hereditatem meam mihi *tr. P$_{11}$ w*

α β γ δ ε η (-K) Rm$_3$ e$_2$

Ps. 15,6 T <XIII> Funes ceciderunt mihi in praeclaris; <XIV> etenim hereditas mea praeclara est mihi.
Ps. 15,7 T <XV> Benedicam dominum, qui mihi tribuit intellectum; <XVI> insuper autem et usque ad noctem emendaverunt me renes mei.
Ps. 15,8 T <XVII> Providebam dominum in conspectu meo semper, <XVIII> quoniam a dextris est mihi, ne commovear.
Ps. 15,9 T <XIX> Propter hoc iucundatum est cor meum, et exsultavit lingua mea; <XX> insuper et caro mea requiescet in spe,
Ps. 15,10 T <XXI> quoniam non derelinques animam meam in infernum <XXII> neque dabis sanctum tuum videre corruptionem. <XXIII> Notas fecisti mihi vias vitae. <XXIV> Adimplebis me

---

15,6 T,1 ceciderunt *om.* F_5*; ras. 8-10 litt. S* | mihi *ir. S* | praeclaris] -l- *sl.* Lx_2*;* praeclares *L* | etenim…mihi *tr.* 167 *post* praeclaris; *lnp. K* **2** mihi] *ras. 5 fere litt. N (lnp.)* **15,7 T,1** Benedicam…intellectum *lnp. K* | domino α_2 w mihi qui *tr. R (mihi sl.)* F_5 | tribuit mihi *tr. w* **2** insuper…mei *tr. 167 post* intellectum; *lnp. K* | autem *om.* β γ P_{11} w | emendaverunt] erudierunt w; increpaverunt *Vulg.* ; επαἱδευσαν *LXX* **15,8 T,1** praevidebam Lx_2 Providebam…semper *lnp. K* **2** quoniam…commovear *tr. 167 post* semper; *lnp. K* | mihi…commovear *om.* ε_2 | ne] nec Mc_3 Mc_2 Na_1 **A** N w (*ac.*) *Y*; -e *ir. X* | commovear] -a- *sl.* Zh_1 **15,9 T,1** Propter] *ras. 2 fere litt. post* p1; -ter *sl. Y* | Propter hoc *lnp. K* | hoc] autem *add.* η (K) | iucundatum] iu- *ir.* Mc_3 *(ras. 4 fere litt.)*; laetatum w; iocunditatum Ar_2; leccatum *add.* S (lectatum *ac.*); hoc est letatum *add. Y* | est…mea *lnp. K* | cor] nr *add. 71ac.* | et *om.* P_{11} exsultabit Ro_{11} w **2** insuper…spe *tr.* 167 *post* mea | mea[2]…spe *lnp. K* requiescit γ L Mc_3 G Lx_2 S **15,10 T,1** quoniam non *lnp. K* | quoniam…infernum *iter. 31ac.* | derelinques] dere- *lnp. K; derelinquens Y* | animam meam] anima mea L w (*uv.*) | *lnp. K; LXX:* εἰς ᾧδην; LXX (A): εἰς ᾧδου; inferno 36, 77, 87, 154, 40, 1191, 162, 31 (*bis*), 194, 104, 170(*pc.*), *167, 88, 1720, 111, Vulg. (!!!)*; infernu S (*ac.*), 122*ac.* (*uv.*) **2** *neque…corruptionem tr.* 167 *post* infernum | dabis *om.* α_2 | sanctum…corruptionem *lnp. K* **3** Notas…mihi *lnp. K* | fecisti] fecista 36*ac.* | fecisti mihi] mihi fecisti *tr.* β γ ε η F Mc_2 G cc | vitae *lnp. C* | adimplevis L | Adimplebis…tuo *mg. S; tr. 167 post* vitae

---

α β γ δ ε η (-K) Rm_3 e_2

laetitia cum vultu tuo; <XXV> delectatio in dextera tua usque in finem.

15,1 <I> Rex noster in hoc psalmo loquitur ex persona cc 90
susceptionis humanae, de quo titulus regalis tempore passionis inscriptus[1] eminuit.

15,2 Dicit autem haec: <II> *conserva me, domine, quoniam in te speravi;* <III> *dixi domino: deus meus es tu,* <IV> quoniam bonis meis non exspectas tu fieri beatus.

15,3 <V> Sanctis qui in terra viventium spem suam posuerunt, civibus Ierusalem caelestis, quorum conversatio spiritalis per ancoram spei in illa patria figitur, quae recte dei terra

---

[1] cf. Mc. 15, 26

---

4 laetitia *mg.* Zh_1; *laetitiam S* | vulto 193*pc.* | vultu tuo *lnp. K* | delectatio] *Vulg. ;* τερπνῴτης *LXX (A);* delectationes 31, 162, 71, 194, 104, 1720, 22, 86, 193, 151, 111, 202 (1), 202 (2), *cf. LXX:* τερπνῴτητες | delectatio…finem *tr. 167 post* tuo | usque…finem *mg. K* **15,1,1** Rex] in tituli inscriptione psalmus ipsi david *praem.* P_{11} *(mg.); ex* Sh_1 | Rex noster *tr.* 202 *post* loquitur **2** regalis *sl. G* **3** inscriptus] *om.* Rm_3*; inscriptis 167ac.* | eminuit] eminet Zh_1; imminuit 31*ac.*; emicuit ε (-N X Zh_1) F (*vl.*) G *Y* Rm_3, 79*pc.*; Iesus Nazarenus rex iudaeorum, sed ipsi in hoc loco veraciter Iudaei intelleguntur qui fidem christi corde retinent ad iustitiam et ore confitentur ad salutem *add. w; ras. 15 fere litt.* est autem hic secundus … restituta est hereditas add. e_2 **15,2,1** Dicit…haec *om. w* | *haec] psalmus add.* Sh_1 | conserva…tu *om. a (-*P_{11}*) b g d e h* **2** quoniam] id est Rm_3 **3** bonis] *post* i *ras. 1 litt. F* | meis] *iter. 31ac.* | expetis 71*pc.* | tu *om.* Rm_3*; ir.* F_5 | beatus *tr.* 111 *ante* quoniam bonis; quae verba si ex persona domini accipienda sunt … sed nobis praestamus si bene agimus *add. w* **15,3,1** Sanctis] sancti K; id est *praem. L* **2** cibibus 167*ac.*, 79*ac.* **3** spiritalis] spiritaliter 71*ac.* | ancoram] -oram *mg. C (oram add. ac.);* hancoram *31ac.;* hancora Lx_2 | illa] aeterna Rm_3 | figitur patria *tr. Y* Rm_3 (rete *ac.*) | terra] eis *add. G (sl.)*

α β γ δ ε η (-K) Rm_3 e_2 **15,1,3** eminuit e_2] **15,2,3** beatus Rm_3] **15,3,2** quorum [Rm_3

nominatur, quamvis adhuc in his terris carne versentur — <VI> his ergo sanctis miras fecit omnes voluntates meas in provectu eorum, quo senserunt quid eis profuerit et humanitas meae divinitatis ut morerer, et divinitas humanitatis ut resurgerem.

15,4 <VII> *Multiplicatae sunt infirmitates eorum,* non ad perniciem, sed ut medicum desiderarent. <VIII> Itaque post multiplicatas infirmitates acceleraverunt, ut sanarentur. <IX> Erunt ergo conventicula eorum non carnalia, nec de sanguinibus pecorum propitiatus congregabo eos, <X> sed spiritali mutatione obliviscentur quid fuerint; nec a me iam vel peccatores vel inimici vel homines, sed iusti et fratres mei et filii dei vocabuntur per pacem meam[2].

15,5 <XI> Possidebunt enim mecum hereditatem, ipsum deum. Eligant sibi alii partes quibus fruantur, terrenas et

---

[2] cf. Mt. 5, 9

---

4 adhuc *iter. S;* et *add.* δ ε (-ε$_2$) L cc | adhuc…terris] in his terris adhuc *tr. Rm$_3$* | his] is 167*ac.* | versentur] conversentur Rm$_3$; reserventur 194*ac.* | his… sanctis *om. w* **5** sanctis *om. P$_{11}$* | miras] -s *sl.* **A** | fecit] feci α (-L) | omnes] pater w | provectu] profectu δ Zh$_1$ w **6** quo] dum Rm$_3$ | quid *ir. R* | eis] *ras. 1 litt. post* e **A**; e *ir. G* | -e-*ir. F$_5$;* profuit L | humanitas] *ras. 1 litt. post* a2; *ras. 2 litt. G* | divinitatis] divinitas 194*ac.* **7** morer L; moreretur δ | ut[2]] et 88*ac.* | resurgerem] surgerem γ δ ε (-ε$_2$ Sh$_1$) η (-S) L Mc$_3$ Rm$_3$ **15,4,1** Multiplicatae…eorum *om.* α (-P$_{11}$ Mc$_3$) δ ε η (-S) R F$_5$ cc | ad] ac Lx$_2$ **2** desiderarent] desiderant 88*ac.* | Itaque *om. Rm$_3$* **3** multiplicatas] multiplicatus 71*ac.* | ut sanarentur *om. P$_{11}$* | Erunt] id est *praem. Rm$_3$* **4** ergo *om. Rm$_3$*; enim ε (-w) cc | eorum *om. Ar$_2$* | non *ir. Y* **5** pecudum α$_2$ | spiritale 71*ac.* | commutatione Sh$_1$ **6** obliviscentur] -li-*sl. G* | quid] qui Na$_1$, 40*ac.* fuerunt β γ ε (-ε$_2$ Sh$_1$); fuerit **A** | nec] non Rm$_3$ | vel[1] *sl. F$_5$* | inimici] -ci *sl. Lx$_2$* **7** vel homines *om. Rm$_3$* | per…meam] *om.* ε$_2$ **8** pacem] patientiam Zh$_1$ **15,5,1** ipsum *sl. N* **2** deum] dominum ε P$_{11}$ C cc, 170*ac.* (*uv.*) | *fruatur 79ac.* | et *sl. w*; carnales et *add.* δ

α β γ δ ε η (-K) Rm$_3$ **4** versentur Rm$_3$] **6** quo [Rm$_3$ **7** resurgerem w]; Rm$_3$] **15,4,2** ut [Rm$_3$ **3** Erunt [w **5** pecorum Rm$_3$] **6** nec [Rm$_3$ **7** vocabuntur Rm$_3$]

temporales; portio sanctorum dominus aeternus est. Bibant alii mortiferas voluptates; portio calicis mei dominus est; quod dico 'mei', adiungo ecclesiam, quia ubi caput, ibi et corpus. Nam in hereditatem congregabo conventicula eorum et per calicis ebrietatem obliviscar nomina vetera eorum, <XII> ut nota sit et his, quos libero, claritas qua eram apud te, priusquam mundus cc 91
fieret[3]. Non enim restitues mihi quod non amisi, sed restitues his, qui amiserunt, eius claritatis notitiam; in quibus quia ego sum, *mihi restitues*.

15,6 <XIII> Limites possessionis meae in tua claritate tamquam sorte ceciderunt, velut possessio sacerdotum et

[3] cf. Jo. 17, 5

3 portio *vl. G*; propitius δ | dominus *sl. N* | est aeternus *tr. G (ac.)* | est *sl. Zh$_1$ ir. N; vivant Zh$_1$ Lx$_2$; vibant 193ac.*; bibebant **A**, 162*ac.* **4** mortiferas] mortifera Zh$_1$ | voluptates] voluntates N X; voluntate Zh$_1$; et *add. F (ac.) Na$_1$* portio] potio 88*ac.* | dominus *ir. N* **5** adiungo] -n-*sl. C* | ibi caput ubi *tr. Mc$_3$* | Nam] et *add. Sh$_1$* | in *om. Zh$_1$*; hac *add. Rm$_3$* **6** hereditate ε$_2$ η Rm$_3$ | et] dominus pars erit calicis eorum aliis modo bibentibus mortiferas voluptates *add. Rm$_3$* **7** vetera nomina *tr.* δ | ut] tu es qui restitues mihi hereditatem meam *praem. P$_{11}$* | et *om.* δ (*ut ac.* G) **8** *iis b* | liberat Zh$_1$; libera Na$_1$ claritas] id est *praem. Rm$_3$;* claritatem Rm$_3$; mea *add. C (sl.)*; in *add. G (sl.)* qua eram] *post* -a[1]- *ras. 1 litt. S*; quaeram ε$_2$ (*ac.* Lx$_2$; *ac.* w) P$_{11}$ (*ac.*)*;* quae erat β γ η (-S) L (*pc.*) P$_{11}$ (*pc. ;* mihi *add.*) F X (*pc.*) Zh$_1$ Rm$_3$; quaerat L (*ac.*)*;* qua erat *Mc$_2$ (ac.) Na$_1$ X (ac.)* | *te]* o pater *add. w* **9** iis β **10** amiserant L P$_{11}$; ammiserunt 79*ac.*; funenes ceciderunt mihi . . . iuste negat fieri in illo *add. e$_2$* | eius *sl. C*; *lnp. Ar$_2$* | claritatis *om. Rm$_3$* | notitiam claritatis *tr. G (ac.)* | quia] et *add. Sh$_1$* **15,6,1** meae] et *add. K* | tuam claritatem β γ δ Mc$_3$ (*ac.*) N X Rm$_3$ (*ac.*) **2** tamquam] tamque *Zh$_1$*; in quam δ; in *add. Mc$_3$ (sl.)* | tamquam sorte *om. Rm$_3$* | sorte] sorti 122*ac.* (*uv.*)*;* sortem *d*; mihi *add. Mc$_3$ (sl.) Mc$_2$*

α β γ δ ε η (-K) **15,5,5** in [Rm$_3$ **6** et Rm$_3$] **8** claritas [Rm$_3$ **9** fieret Rm$_3$] | quod [e$_2$ | restitues[2] [Rm$_3$ **10** amiserunt e$_2$] **15,6,2** ceciderunt Rm$_3$]

Levitarum deus est[4]; <XIV> etenim hereditas mea praeclara est non omnibus, sed videntibus; in quibus quia ego sum, *mihi est.*

15,7 <XV> Benedicam dominum, qui mihi tribuit oculum, quo ista hereditas videri et possideri potest. <XVI> Super intellectum autem usque ad mortem me erudivit inferior pars mea, carnis assumtio, ut experirer tenebras mortalitatis, quas ille intellectus non habet.

15,8 <XVII> Sed veniens in ea quae transeunt non abstuli oculum ab eo qui semper manet, hoc providens ut in eum post

---

4 cf. Dtn. 10, 9; Jos. 13, 33

15,8,1 veniens…10,3 patieris] cf. Beda exp. act. apost. 2, 167f (CC 121; act. 2, 25-28 ^ ps. 15, 8-11) Providebam dominum coram me semper quoniam a dextris est mihi ne commovear, et cetera. Veniens, inquit, in ea quae transeunt, non abstuli oculum ab eo qui semper manet, hoc providens ut in eum post temporalia peracta recurrerem, quoniam favet mihi ut stabiliter in eo permaneam et hoc, quod peccatum non feci nec dolus inventus est in ore meo, non humanitati sed divinitati adscribam. Propter hoc et in cogitationibus meis iocunditas et in verbis exultatio, propter resurrectionem scilicet quia per eam liberatus est mundus. Insuper et caro meo non deficiet in interitu sed in spe resurrectionis obdormiet; quoniam neque animam meam inferis possidendam dabis neque sanctificatum corpus per quod et alii sanctificandi sunt corrumpi patieris

---

3 deus] dei Mc$_3$ *Y* | etenim…est *om.* δ L Sh$_1$*; lnp. K* | est^2] mihi *add. P$_{11}$* **4** in quibus] *om.* δ | quibus *sl. Mc$_3$* **15,7,1** Benedicam dominum *om. L Mc$_2$* Benedicam…oculum *om.* β γ δ ε F cc | tribuit] intellectum id est *add. P$_{11}$ (sl.)* **2** quo *om. w* | videri hereditas *tr. G (ac.)* | et possideri *om. Rm$_3$ (ras. 2 fere litt.)* | possit β | Super] id est *praem. Rm$_3$;* meum *add. G (sl.)* **3** autem *om. Rm$_3$* | mortem] noctem P$_{11}$ | me *om.* γ η Rm$_3$ | erudivit me *tr.* β Mc$_3$ (*me sl.*) Rm$_3$ | inferior *sl. Mc$_2$*; me *add. Ar$_2$ (sl.)* | mea] et Rm$_3$ **4** experires η (*ac.* S)*;* experiret *L;* expedirer *Mc$_3$* | quas] quae L **15,8,2** oculos δ | ab eo oculum *tr. Zh$_1$* | semper *om. Rm$_3$* | manet *mg. w* | hoc *om. Rm$_3$* | in] ad β | post] pos P$_{11}$

α β γ δ ε η (-K) **3** est^1 w] **4** non [Rm$_3$ **15,7,2** ista [w **4** mortalitatis Rm$_3$] **15,8,1** Sed [Rm$_3$

temporalia peracta recurrerem, <XVIII> quoniam favet mihi, ut stabiliter in eo permaneam. 15,9 <XIX> Propter hoc et in cogitationibus meis iucunditas et in verbis exsultatio; <XX> insuper et caro mea non deficiet in interitum, sed in spe resurrectionis obdormiet, 15,10 <XXI> quoniam neque animam meam inferis possidendam dabis <XXII> neque sanctificatum corpus, per quod et alii sanctificandi sunt, corrumpi patieris. <XXIII> Notas fecisti per me humilitatis vias, ut ad vitam redirent homines, unde per superbiam ceciderunt; in quibus quia ego sum, *mihi fecisti*. <XXIV> Adimplebis eos laetitia, ut non ultra quaerant aliquid, cum facie ad faciem te viderint; in quibus quia ego sum, *me adimplebis*. <XXV> Delectatio est in favore et propitiatione

---

3 quoniam] qui mihi semper w; id est Rm_3 | favet] fabet L S; valet α_2; faciet Zh_1 | quoniam…mihi *om.* ε_2 | ut] et 88*ac.* **15,9,1** in eo stabiliter *tr.* Ro_{11} Rm_3 | permaneam] permanem δ (*ac.* G) | *Propter]* ac si aperte dicat *praem. w* | et *om.* Rm_3 **2** cognationibus **A**; cognationem 88*ac.* (*uv.*) | *verbis] meis add.* Sh_1 | exsultatio] iocundatio Ro_{11} (*ac.*) **3** *mea om. w* | in[1] *sl. C* interitum] interitu 36, 77, 87, 154, 71, 1191, 104, 1720, *Beda*; aeteritum 31*ac.*; aet . . . (*lnp.*) *um 88ac.* **15,10,1** obdormiat N Lx_2 (obdormiant *ac.*), 22*ac.* | quoniam] nam w **2** meam *om.* η (-S); *sl.* P_8 *S*; in *add. N X* Lx_2 | in infernum δ (inferno *pc.* G)*;* inferius *36ac.* | dabis] davis L | neque] quod *add. G (sl.)* | sanctificatum] sanctificavit δ **3** quod] quo 71*ac.* | et *om. L* | et alii *sl.* P_{11} | pateris L; patiaris δ (*ac.* G) **4** *nota* F_5; id est *praem.* Rm_3 e_2 | per me *om.* β | me *sl. X;* meae Sh_1*;* meae *add. X (-ae ir.)* | humilitatis] -u- *lnp. F;* humiliatis *194ac.* | vias humilitatis *tr.* Rm_3 | ut] per quam Rm_3; per eam *add.* β **5** homines *om.* Rm_3 | unde] und-*ir. X* | superviam L; subiam 40*ac.* ceciderunt] ceciderant ε | quibus *sl.* P_8 | sum] tu *add.* Rm_3; et *add.* e_2 **6** mihi *om. F* Na_1; notas *add.* α_2 | fecisti] mihi *add. F (mp. uv.)* | Adimplebis] in qua *praem. w;* id est *praem.* e_2*;* id est Rm_3 | eos] meos Zh_1; illos Rm_3 | laetitia *om.* Rm_3*;* laetia **A** | aliquid quaerant *tr.* Rm_3 **7** facie] faciem 79*ac.* | faciem] -em *ir. X* | viderint te *tr.* δ | quia…sum *om.* Rm_3 **8** Delectatio] id e_2 | et] in *add.* Ar_2 *(sl.)* e_2 *cc* | propitiatione] -n- *sl. X*

α β γ δ ε η (-K) Rm_3 **15,9,2** exsultatio Rm_3] **15,10,4** Notas [e_2 | humilitatis [Rm_3 **5** ceciderunt w] **6** Adimplebis [w **7** viderint e_2] **8** Delectatio [e_2

tua in huius vitae itinere, perducens usque ad finem gloriae conspectus tui.

---

9 itinere *sl.* P_{11}; cum nullis adversitatibus vinceretur dictum est ad dextera sua *add.* e_2 | perduces 71*ac.* | ad] in P_{11}; in *add.* Zh_1 | gloriae] gloriam Zh_1 **10** conspectus] conspectu e_2; conspectui Na_1, 31*ac.*; aspectus Sh_1 | tui] *om.* *31ac.*; amen *add.* δ F Na_1; id est ad (*sl.* e_2) perfectionem atque aeternitatem *add.* e_2

α β γ δ ε η (-K) Rm_3 e_2 **9** gloriae Rm_3]